LUCY CREHAN

Kurikulum: mezinárodní zkušenosti

Lucy Crehan

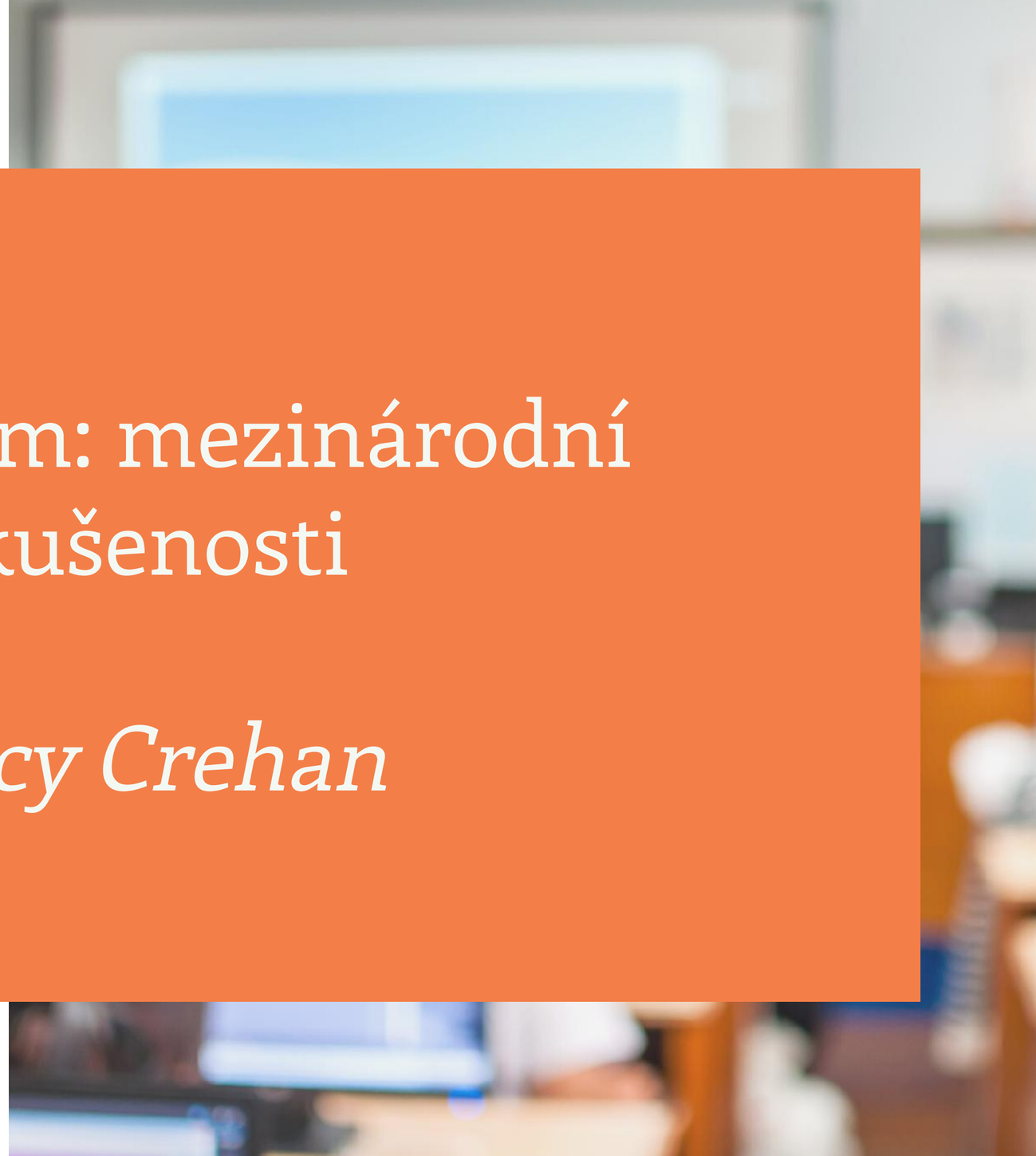

Závěr z kognitivní vědy

Relevantní předchozí znalosti hrají důležitou roli při pomáhání mladým lidem porozumět novým informacím a zapamatovat si je.

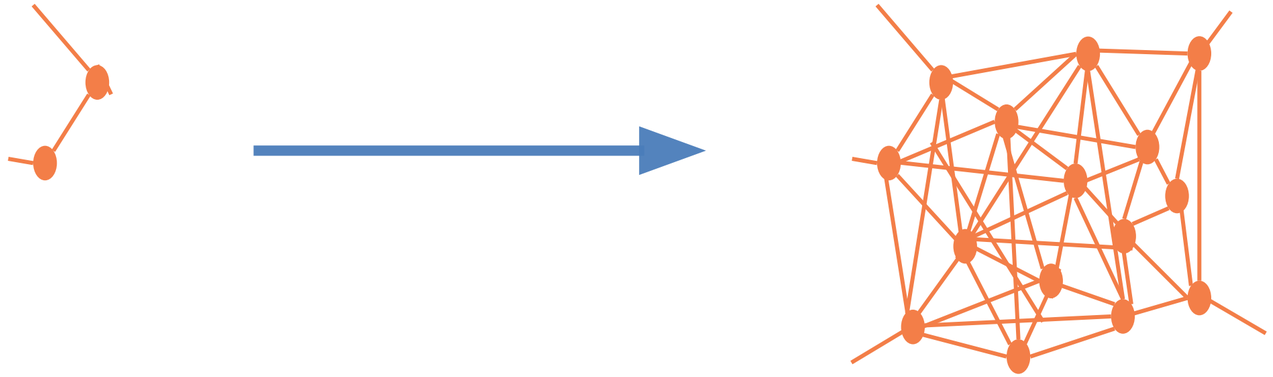

Proto je pořadí učiva v kurikulu opravdu důležité.

„Koherence“ je jednou z charakteristik učebních plánů v zemích s vynikajícími výsledky

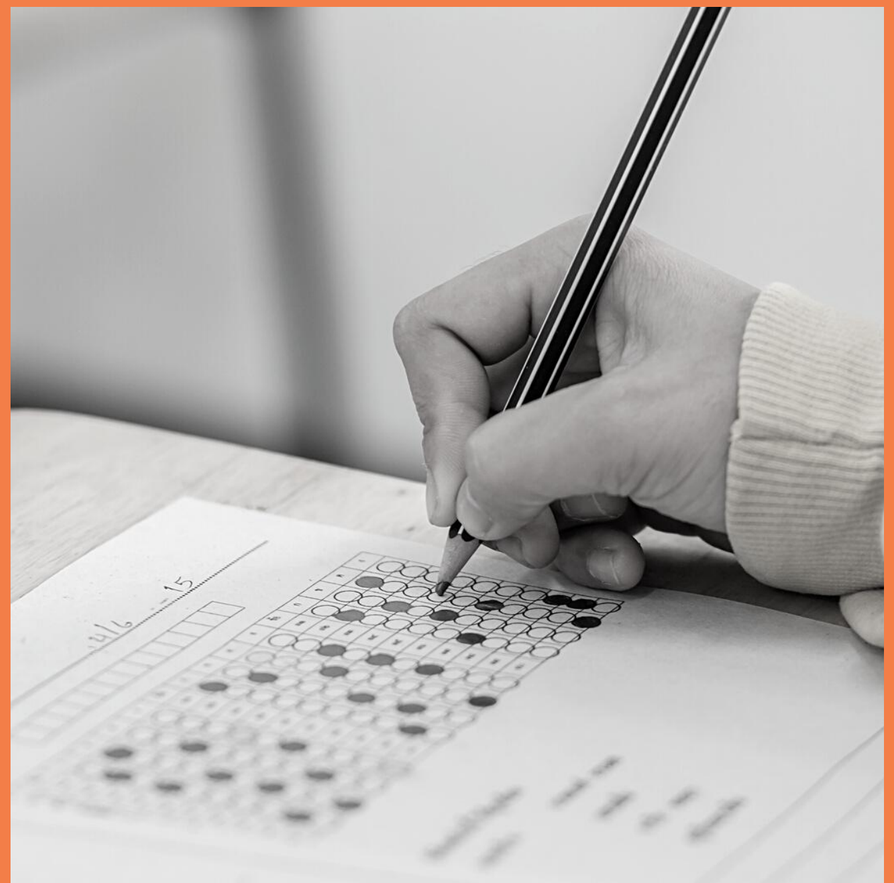

- Schmidt a jeho kolegové (2001) provedli analýzu kurikul matematiky a přírodních věd ve více než 40 zemích a regionech, které se zúčastnily studie TIMSS 1995.

- Zjistili, že kurikula zemí s vynikajícími výsledky mají společné rysy, které je odlišují od zemí s horšími výsledky.

- Jedním z rysů, který nejlépe předpovídal vysoké výsledky, byla **koherence.**

Co to znamená?

Znalosti a dovednosti jsou v kurikulu seřazeny v takovém pořadí, že v každé fázi mají žáci potřebné základní znalosti nebo schopnosti, aby mohli novému obsahu porozumět. V průběhu času se vytvářejí vzájemné souvislosti.

Např. pochopení zlomků předtím, než se žáci naučí sčítat zlomky.

Např. studium jednoduché demokracie (tj. ve starověkém Řecku) před studiem demokracie složitější (tj. parlamentu České republiky).

Např. „Nejprve se seznámit s ústřední rolí katolické církve ve středověké evropské společnosti a teprve poté se zabývat reformací.“

V souvislosti s tím mají kurikula v různých zemích různé úrovně konkrétnosti

Např. hudba s nízkou mírou specifičnosti: *„Ve své tvůrčí práci mohu čerpat ze své znalosti řady oborově specifických technik*“.

Např. hudba s vysokou mírou konkrétnosti: *„Vytvářet rytmicko-melodické improvizace, doprovody nebo ostinata na tělesné perkuse, rytmické nástroje, xylofony a digitální média; předvádět je samostatně nebo ve skupině*.“

Příklad z přírodních věd s nízkou mírou specifičnosti: *„Žáci by měli být schopni zkoumat, jak místo ovlivňuje povahu života a jak se tento život v jednotlivých místech v průběhu času mění.“*

Např. přírodní vědy s vysokou mírou specifičnosti: *„Prokázat porozumění tomu, jaký vliv má nepříznivé prostředí na organismy (organismy se přizpůsobují a přežívají; stěhují se na jiná místa nebo hynou)“*

Soudržnost kurikula vyžaduje konkrétnost, jak ilustruje „problém 7. ročníku“

Do jaké míry vyučujete téma klimatické změny ve vyšších ročnících základní školy?

Option	Total	Percent	
Not taught at this KS	42	12.84%	4 děti z 30
Touch on it briefly	176	52.82%	16 dětí z 30
As a main focus of a topic	109	33.33%	10 dětí z 30

Spíše naopak, učební plán lze považovat za
„slib budoucím učitelům“

Co může “centrum” udělat, aby pomohlo?

Jinými slovy... co je zapotřebí, aby se národní kurikulum stalo **„slibem budoucím** učitelům“ a poskytlo všem dětem nejlepší šanci na přístup k tomuto kurikulu?

- Zajistit, aby RVP obsahoval minimální **specifický společný obsah**, nejen výstupy, a aby tento obsah byl **dostatečně konkrétní** na to, aby podporoval soudržnost kurikula, a byl pečlivě **uspořádaný**.

  Je však důležité nezahrnovat příliš mnoho.

Zaměření: méně témat, ale do větší hloubky

- V zemích s nejlepšími výsledky se každý rok vyučuje méně témat.

Např. 10 matematických témat v 8. ročníku místo 30.

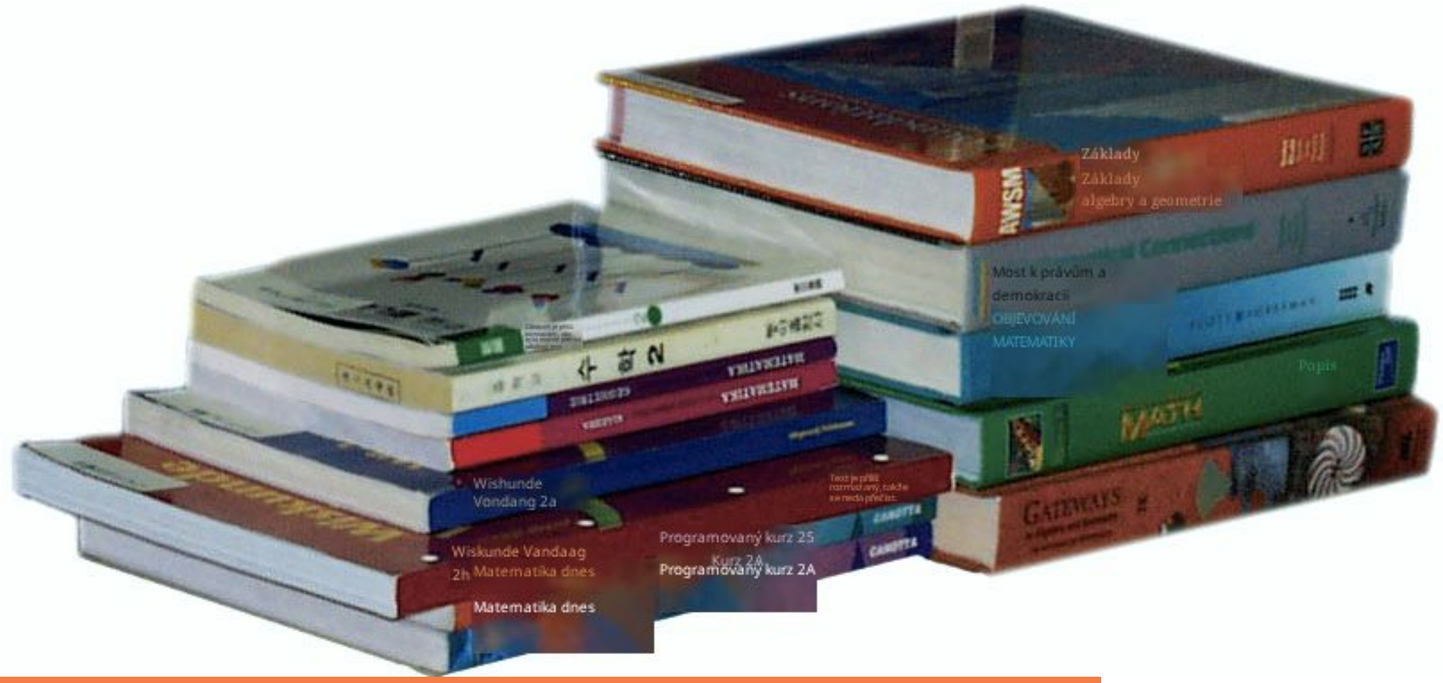

Jak může střední úroveň podpory užitečně přispět?

- Podporovat školy tím, že pro jednotlivé učební bloky vytvoříme materiály bohaté na kontext, čerpající z reálné literatury, umění, hudby atd., které jasně vymezí znalosti a dovednosti, které si žáci studiem daného bloku osvojí.

- V těchto materiálech jasně vysvětlit učitelům celkovou posloupnost kurikula, aby věděli, co žáci již probrali. Tj. že tento nový obsah v 9. ročníku navazuje na X a Y, které se učili ve 4. a 5. ročníku.

Systémy se také liší podle rozsahu mezipředmětových složek (tj. kompetencí a gramotností) v jejich kurikulu

	Jen málo mezipředmětových komponent	Mnoho mezipředmětových komponent
Nižší konkrétnost	Nizozemsko	Wales, Severní Irsko, Nový Zéland, Skotsko, Finsko
Vyšší konkrétnost	Anglie, Japonsko, Polsko	Irsko, Ontario, Singapur, Estonsko, Francie

- Není pravda, že existují dva hlavní typy systémů – zaměřené na znalosti nebo zaměřené na kompetence.
- V mnoha systémech považovali učitelé kompetence za matoucí, což vedlo k dodatečné pracovní zátěži a nejednotnému uplatňování.

Singapur – přírodní vědy na nižším stupni střední školy

Předmět „Praktická věda“ přirozeně poskytuje příležitosti k rozvoji následujících dovedností:
21CC: Kritické myšlení, tvůrčí myšlení a komunikace…

Příklad pedagogického pokynu: Žákům by měly být poskytnuty příležitosti k vyvozování závěrů z interpretace pozorování a/nebo experimentálních dat a z nich vyplývajících principů.
Příklad výstupu učení: prokázat povědomí o tom, že vědecké důkazy lze interpretovat různými způsoby

Singapur – dějepis na nižším stupni střední školy

kritické, adaptivní a tvůrčí myšlení.
Historické uvažování zahrnuje kritickou analýzu zdrojů jako důkazů a syntézu informací a perspektiv napříč různými kontexty a oblastmi s cílem získat nové poznatky.

Příklad pedagogického pokynu: Žáci pracují ve skupinách na plánování, shromažďování, analýze a vysvětlování důkazů, zdokonalují své historické bádání a upevňují a sdělují zjištění.
Příklad výstupu učení: analýza, hodnocení a syntéza historických informací z různých médií za účelem vyvození fundovaných závěrů

Jak může centrální úroveň řízení užitečně přispět?

- Zajistit, aby modelové učební plány integrovaly kompetence a gramotnosti způsobem specifickým pro daný předmět, čímž se prokáže, že se nejedná o „navíc“ vyučované věci, ale že vyplývají z kvalitní výuky daného předmětu a jsou často specifické pro danou oblast.

- Jasně stanovit, že ne každá kompetence nebo gramotnost musí být vyučována v každém předmětu, pokud jsou všechny pokryty v rámci celého kurikula.

Co může užitečně udělat střední úroveň podpory?

- Spolupracujte s odborníky na jednotlivé předměty a profesionály z aplikovaných oborů na tvorbě materiálů, které do těchto kompetencí začleňují oborově specifická zdůvodnění.

Např. jak ekologové provádějí výzkum ekologických narušení (řešení problémů) nebo jak politik přizpůsobuje svůj jazyk různým posluchačům (komunikace).

- Podporujte sdílení vysoce kvalitních zdrojů a odborných znalostí o kurikulu a podpoře v rámci sítí/skupin škol.

Máte nějaké dotazy?